

Kishíró

TORDASI

2003. október
E-mail: tordas@mail.elender.hu

ÖNKORMÁNYZATI LAP

XV. évfolyam 5. szám
Internet: www.tordas.hu

NEMZETI ÜNNEPÜNK, OKTÓBER 23.

1956. október 23-án népfelkelés történt Budapesten. Forradalom tört ki a diákok, az írók, az értelmiség kezdeményezésére, de csatlakoztak hozzájuk a csepeli munkások, a polgárok, a katonák, egyéb fegyveres erők, úgyszólván a főváros egész lakossága, majd a vidéki nagyvárosok lakói is, azért, hogy a kommunista diktatúrát megsemmisítsék, helyébe élhető Magyarországot hozzanak létre.

A sortüzeknek, helyi fegyveres küzdelmeknek sok civil halottja is volt, de a győzelem, a szabadság kivívása minden áldozatot megért. Ám a kommunista vezetők, élükön Kádár Jánossal, behívták a nehéz páncélosokkal jól felfegyverzett szovjet hadsereget. Igen, egy egész hadosztályt. Szétlőtték Budapestet, legázolták a forradalmat,

embereket öltek halomra. A forradalom elbukott november 4-én. A szovjet csapatok itt maradtak 1991-ig, hogy vigyázzanak a rebellis magyarokra.

Az új diktatúra nem ismert kegyelmet, bebörtönzött minden résztvevőt, szimpatizánst. Megkínzott, halálraítélt, spiclivé alázott sok-sok hazafit.

Ezt a tragikus végű, de gyönyörű magyar forradalmat ünnepeljük 1989 óta október 23-án legálisan is, nemcsak a szívünkben, otthon titokban gyertyát gyújtva. Ekkor nyilvánított hivatalosan is a kommunista rezsim által ellenforradalomnak nevezett harc forradalomná, népfelkeléssé. **Október 23-a** lett a Magyar Köztársaság kikiáltásának napja is, tehát ez a nap **kettős ünnepünk**.

Bottáné Böröczffy Erzsébet

Tollas Tibor

Túlélők

*Legyen csendes az álmuk,
mert nem haltak hiába.*

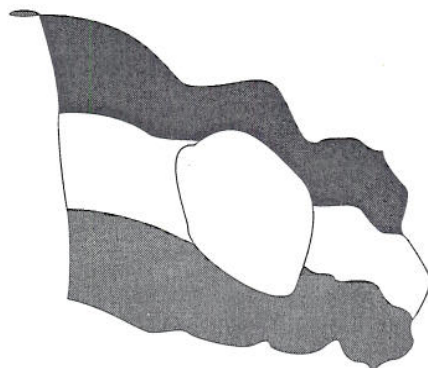
*– Letarolt erdő fái –
úgy fekszenek vigyázva.*

*Földtömte szájuk némán
kiált időtlen esküt.*

*Elvetett mag a rögben
a csontmeztelen testük.*

*Feldúlt sírjukon mécses,
október tűzvirága,
a holtak jogán kérdez,
választ már mit se várva.*

*Múltunkat elrabolták,
a sivár jelen hallgat.
Ők éltek túl, – a holtak,
a győztes forradalmat.*

TORDAS KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA

SAJNOVICS JÁNOS
ÁLTALÁNOS ISKOLA

T O R D A S

Meghívó

»A háromszín lobogó mellé
tegyetek három esküvést:
sírásból egynek tiszta könnyet,
s a zsarnokság gyűlöletét,
s fogadalmat: te kicsi ország
el ne felejtse, aki él,
hogy úgy született a szabadság,
hogy pesti utcán folyt a vér.«

(Tamási Lajos)

Tisztelettel meghívjuk Önt és Családját
2003. október 23-án 17 órára az emlékparkba, ahol megemlékezünk az

1956-os forradalom és szabadságharc

eseményeiről és hőseiről.

Emlékező beszédet mond:

VARGA SÁNDOR nyugdíjas tordasi polgár

Közreműködnek: A Sajnovics János általános iskola tanulói

A képviselő-testület jegyzőkönyvéből

A képviselő-testület **szeptember 2-án** tartott ülést, ahol öt napirendi pontban tárgyalta meg az aktuális feladatait.

Legfontosabb volt a *költségvetés I. félévi zárása*, amely tervezett fenntartási és fejlesztési feladataink végrehajtását értékelte.

A testület az első félévi zárás alapján megismert gazdálkodást jónak tartotta. A költségvetés a tervezett feladatokat időarányosan értékelte, finanszírozási gond nem merült fel, a feladatokra a pénz kellő mértékben állt rendelkezésre. Az már más kérdés, hogy augusztus végére a költségvetés végrehajtása a kritikus szintet érintette, hogy októberben olyan intézkedések meghozatalára kell sor kerüljön, ami az év eleji feladatok végrehajtását más formában valósítja meg.

Foglalkozott a testület a *falu településfejlesztési koncepciójával* is.

A bekövetkezett társadalmi, gazdasági, műszaki, jogszabályi változások miatt, továbbá a település kiegyensúlyozott fejlődésének érdekében szükséges a hatályos jogi szabályozásnak is megfelelő településrendezési terv elkészítése.

A település építési szabályzata ma már ideig-óráig alkalmas a feladat ellátására, ezért szükséges a településrendezési terv elkészítése, amelynek első munkarészeként a tervezési koncepció kerül kidolgozásra.

A vizsgálati munkarészek után készülő tervezési koncepció a település hosszú távú fejlesztésének irányelveit jelöli ki, amelyből kidolgozható az a program, amely Tordas fejlődését a következő években, évtizedekben elősegíti.

A testület a koncepciót egyhangúlag elfogadta és megállapította: „A település jelen helyzetében az országos átlagnál jobban működő, a mai követelményeknek megfelelő szinten álló település. Adottságai, helyzete és fekvése miatt kedvező besorolá-

sú. Fejlettsége és rendezettsége azonban nem adhat okot arra, hogy már nincs tennivaló.

A koncepció kidolgozását követően, arra épülve szerkezeti tervet, majd az építési szabályzatot felváltó rendezési tervet kell készíttetni. E koncepció és tervek megfelelő műszaki keretet nyújt a különböző hasznosítási alternatívák vonzására, befogadására, a település fejlesztésére.

A koncepció a településfejlesztés stratégiai eleme, fontossága a település tervei elkészítésében, a település fejlesztésében tagadhatatlan.”

A továbbiakban a testület elfogadta a település *közbiztonsági koncepcióját* is. E koncepcióra szükséges lenne minden településnek. Részünkre azért is fontos, mert egy jól működő, a közbiztonságot jól biztosító polgárőrsegünk, adott esetben pályázatot feladatai ellátására csak akkor nyújthat be, ha van ilyen koncepciója. Szükséges azért is, mert a közbiztonság mindannyiunk érdeke. E koncepció pedig meghatározza mind a rendőrség, mind az önkormányzat, mind a lakosság feladatait a cél végrehajtása érdekében.

A testület jogszabályi előírásra elfogadta a polgármesteri *hivatala alapító okiratát*.

Mint minden testületi ülésen most is szerepelt a napirenden a négy *település szennyvíz csatorna beruházás* kérdése. A testület korábbi határozatait felülvizsgálta, pontosította és úgy döntött a csatorna beruházásról, a beruházás formájáról, az ÖKOTÁM Alapítvánnyal kötött keretszerződésről, a gesztori megállapodásról és a társberuházói szerződésről. A csatorna beruházás előkészítése folytatódik, míg az előkészítő adminisztratív munkálatok mellett készül a csatornahálózat kiviteli terve.

Egyéb ügyeket is tárgyalta a testület, amelyekről az információkban olvashatnak.

MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

Visszatekintő:

Még egyszer augusztus 20-áról:

Azt gondolom, hogy a nap szlogenjének (Szent István napi vidámságok) megfelelően egy könnyed, szórakoztató, az ünnepről sem megfélekedő programon vehettek részt. Jó alkalom volt az együttlétre, a közösség erősítésére.

Mindez nem jöhetett volna létre azok nélkül, akik anyagilag támogatták a rendezvényt. Köszönetül álljon itt a nevük:

Fajtakísérleti állomás, Intedist Kft., Termo-fa Kft., Sport büfé, Piccoló 2001 Bt., Windischné, Bilig autós iskola, Gáti Ferenc, Hétfák Kft., Ruzsnyák Bt., Gazdaszövetkezet, To-Ro Rt., Czagler és Tsa.Bt., Halenár Jenő, Huszti és Tsa. Bt., Végztisztelet Bt., B-B kertkultúra Bt., Bra-dák és Tsa.Bt., Robotka Róbert, Vad-Ász 90 Bt., Papp-vill Bt., Aszfaltén Kkt., Feldhoffer Kkt., Tóth Ferencné, Gergő ABC, Családi vegyesbolt, Tekton Kft., Ráfa Bt., Réss Mária, Toman József, Csák Elemér, Áfész, Takarékszövetkezet, Econosowt Kft., Hóka Kft., Szollár László, Gellért József, a Fejér Megyei Önkormányzat., a Miniszterelnöki Hivatal.

Augusztus 25-29 között rendeztük az első „Szücs Béla” gyermek és ifjúsági néptánc tábor *Németh Ildikó* és *Szabó Szilárd* vezetésével. Közel száz fő vett részt a jó hangulatú, sok ismeretet adó táborban. Hab a tortán a Muzsikás Együttes koncertje volt.

Szeptember 12-15 között a Hangya Napok keretében megkoszorúztuk *Almás Balogh Elemér* szobrát, megemlékeztünk *Podhradszky János* evangélikus esperesről, akinek nagy szerepe volt abban, hogy a Hangya Szövetkezet Tordason létrejöhessen.

A hagyományos terménybemutató idén is szemet gyönyörködtető, a Fajtakísérleti Állomás dolgozóinak jóvoltából még különleges is volt, hogy elhozták a régi termelőeszközöket.

Köszönöm mindenkinek, aki kiskertje, gyümölcsöse, gazdasága legszebb produktumait kiállította.

Szeptember 20-án a szigetszentmiklósi virágkiállításra utazhattak ingyenesen *Botta Zsolt* virágkertész jóvoltából.

OKTÓBER, NOVEMBER, DECEMBER

havi programok:

Október 16-án, csütörtökön, 14 és 16 óra között várom a kismamákat babáikkal együtt egy leendő kismamaklub alakításának megbeszélésére.

Minden kedden és csütörtökön 18 órától várom a mozogni vágyókat tornára.

Pénteken és szombaton 18 órától 22 óráig működik az ifjúsági klub, ahová a fiatalokat várom.

Október 18-tól, szombatonként 14 órától játszóházba várom a gyerekeket.

November hónaptól, amennyiben igény van rá, alapfokú számítástechnikai tanfolyamot indítunk.

Érdeklődni személyesen, vagy telefonon a művelődési házban.

Decemberben ismét megrendezésre kerül az Adventi Ünnepi Játékok, Betlehemmel, műsorokkal, kiállításal, gyermekgyűjtással várjuk a Karácsonyt. Az első alkalom **november 30-án** a Pillike néptánc együttes műsorával,

A második **december 7-én** a Reményi János Nőiakar műsorával
Róluk röviden: a kórus tagjai a '90-es években énekeltek együtt a Magyar Rádió Gyermekkórusában. Itt tanultak meg zenélni és szeretni a zenét karnagyuk, *Reményi János* irányításával.
Később a muzsika szeretete újra összehozott minket.
A kórus mai formájában 2001 óta létezik. Mozgatórugója és célja az a fajta zenélés,

amelyet örökségünknek tekintünk, és soha nem szeretnénk elveszíteni. Repertoárunk a középkortól napjaink zenéjéig terjed, és ugyanúgy tartalmaz egyházi darabokat, mint könnyedebb világi zenét.
Ebből szeretnénk Önöknek átnyújtani egy csokorra valót, egy kicsit megidézve már a Karácsonyt – *Sajtos Eszter* leendő tordasi lakos, a kórus tagja.
A harmadik alkalom **december 14-én** a

Művészeti Iskola zenetagozata tanulóinak műsorával
A negyedik alkalom **december 21-én** a Tordasi Asszonykórus műsorával várunk mindenkit szeretettel a közös gyertyagyújtásra, minden alkalommal 16 órától.
December 5-én Mikulást várunk, és az előző évek gyakorlatának megfelelően, kérésre, este a Mikulás házhoz megy.

Bediné Németh Márta

HÍREK, INFORMÁCIÓK, PROGRAMOK

Az önkormányzat által 2003-ban benyújtott pályázatok és sikerük:

A pályázat neve, célja, (pályázat kiírója)	pályázat összköltsége (Ft)	pályázott összeg (Ft)	elnyert összeg (Ft)
Infoház kialakítása számítógép Internet hozzáférés (Informatikai és Hírközlési Minisztérium) (SAPARD)	1.750.000,- 20.000,-	1.750.000,- 20.000,-	nem nyert 20.000,-
Védőnői tanácsadó szolgálatok (Informatikai és Hírközlési Minisztérium)	1.209.475,- 2.000.000,-	907.106,- 2.000.000,-	nem nyert nem nyert
Általános iskola tetőtér beépítés (Fejér Megyei Területfejlesztési Tanács)	36.312.500,-	25.418.750,-	nem nyert
Egészségház építése (Fejér Megyei Területfejlesztési Tanács)	42.200.000,-	29.540.000,-	nem nyert
Szilárdhulladék (kommunális szemét gyűjtése) (BM – Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)	3.450.000,-	1.725.000,-	1.725.000,-
Fejér Megyei Ifjúsági Klubok Találkozója (GYISM)	550.000,-	150.000,-	130.000,-
Szűcs Béla Emléktábor (Nemzeti Kulturális Alapprogram)	1.200.000,-	610.000,-	300.000,-
Hangfalak, eszközök beszerzése (Nemzeti Kulturális Alapprogram)	258.900,-	170.000,-	170.000,-
Művelődési intézmények körülményei javítása (Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma)	1.882.912,-	1.382.912,-	278.000,-
Falunap (Megyei Közgyűlés) (Miniszterelnöki Hivatal)	2.001.800,- 2.001.800,-	100.000,- 500.000,-	40.000,- 115.000,-
Iskolai bútorok vásárlása (Fejér Megyei Közoktatásért Alapítvány)	1.475.440,-	553.290,-	337.000,-
Tornaszőnyeg vásárlás támogatása (Fejér Megyei Közgyűlés Sport Bizottság)	500.000,-	200.000,-	bírálat alatt
Erdei iskola (Oktatási Minisztérium)	3.158.500,-	1.200.000,-	nem nyert
Európa pályázat előkészítő alap uszoda témájában			bírálat alatt
Comenius Iskolafejlesztési Program, környezetvédelem	7.045 €	7.045 €	nem nyert

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

Mint látható pályázataink nyeregetnek, de igazából nem nyernek. Továbbra sincs „keresztapánk”, sem „pártfogónk”. Így volt ez a múltban és így van a jelenben is. És így lesz ez Európában is. Aki nincs tűzközelben az semmi jóra nem számíthat. Az is igaz, hogy az önkormányzati választásokkor indult és nem nyert emberek „eltűntek”, semmit nem tesznek falujukért. Mindegy, a jövőben megtanulunk pályázatokat írni, egyszer csak befut valamelyik nagy is és megtanulunk annyian dolgozni a faluért, ahányan azt jó szívvel teszik.

Az elmúlt két hónapban sem állt le a csatornaépítés szervezése. Az eltelt időszakban a társulatok bejegyzésével kapcsolatos ügyintézés folyt. Ez a munka – nyilván a nyári szabadságok miatt – a remélnél lassabban haladt, így csak augusztus közepén lehetett az iratokat a cégbírósághoz beadni.

A társulatok időközben hivatalosan is megkeresték a lakástakarékot, kérve az új kötések előkészítését. Kedvező választuk és a feladatok részletes kidolgozása után keresik majd meg a kötők a háztartásokat. A szerződések megkötésének elsődleges oka, hogy nem 10 évre, hanem sokkal rövidebb időre köttetik, az összeg nem 110.000 Ft, hanem lényegesen kevesebb lesz. Részleteket a kötők fogják az érintetteknek elmondani.

A polgármesterek időközben azon dolgoztak, hogy a készülő kiviteli terveknel az egyes önkormányzatok érdekeit minél jobban érvényre juttassák.

Bízunk abban, hogy a bürokratikus feladatainkat hamarosan meg tudjuk oldani és a csatorna beruházásunk hamarosan elkezdődhet. Ehhez kérjük még lakosságunk szíves türelmét és további bizalmát.

Az önkormányzat ismét csatlakozott a **Bursa Hungarica** felsőoktatási önkormányzati ösztöndíjpályázathoz.

Ennek megfelelően a pályázati kiírást a hirdetőre kifüggesztette. A pályázati felhívásban foglaltaknak megfelelően *október 22-ig lehet a pályázatokat benyújtani* a helyi önkormányzathoz az erre a célra rendszeresített nyomtatványon. Az önkormányzat a következő tanévben is tíz szociálisan rászorult tordasi fiatal tanulmányait fogja támogatni.

A tordasi általános iskolában tanulók tankönyvei költségének csökkentéséhez az állami támogatáson felül (328.800,- Ft) és a jogszabályban rögzített ingyenes tankönyvek ára mellett (296.800,- Ft), **152.600,- Ft-ot** biztosított az önkormányzat. Így mindösszesen az iskolára jutó tankönyvek árából az önkormányzat **778.200,- Ft-ot** térített meg.

www.tordas.hu

A tordasi honlap tovább gazdagodott az elmúlt hónapokban, hovatovább kinőttük az eredeti helyünket. Az önkormányzat hozzájárult a bővítéshez, így lehetőség van arra, hogy több képet tegyünk fel a fotóarchívumba a régi faluról és napjaink eseményeiről is.

Láthatóak már a két világháború közötti aratás, pontosabban cséplésről készült képek és a sportrovatban a régi idők (dicsőségesebb) tordasi focijának dokumentumai, a '60-as, '70-es és '80-as évek focistáinak, a futbalszervezőinek képei. Októberben a **régi szüreti bálók** fotói kerülnek fel a honlapra. *Pintér Jenőtől* kaptam érdekes képeket a faluról a 60-as évekből a „nagy árvízről” amikor a Ló-folyó és a Szent László víz tengeré váltotta a patak völgyet a falu és az Újfalu között, és amikor a régi makadám utat átépítették a falu főutcáján. Kinek vannak még ilyen „kincsei”?

Tavaly tavasszal a művelődési házban volt egy ételbemutató, amelyen **régi tordasi ételeket** főztek az asszonyok. Ezeknek az ételeknek receptjeit megkaptam, amelyekből egyet-egyet feltesztünk az internetre is, de az igazi távolabbi terv, hogy mint múltunk hagyományait egy kisebb könyvben is megjelentetjük recepteket fotókkal együtt. A gyűjtemény még bővíthető, így szívesen fogadunk újabb recepteket az Asszonykóruson, a Nyugdíjas klubon, vagy a művelődési házon keresztül.

Újdonság, hogy a honlapunk már mobiltelefonról is elérhető. *Csizmarik Norbert* vállalta, hogy nyári szakmai gyakorlatként elkészíti a **honlap wap-os változatát**. A munka elkészült és ma már a falu története, a látnivalók, a tordasi buszmenetrend és a focicsapat sorsolása, a meccsek időpontjai is megkereshető a mobiltelefonon keresztül. (www.tordas.hu/wap). A másik nyári munka *Farkas Norberté* volt, aki a sportrovatot töltötte fel. Itt olvashatunk információkat a tordasi foci-, tenis- és a lövészközpont életéről. Mindkettőjük munkáját köszönöm. Remélem, néha jönnek az anyagokat frissíteni.

Bevált a kezdeményezés. Az ötlet, hogy a honlapon is lehet **lakossági hirdetéseket** feladni érdeklődésre talált, mert többen is jelentkeztek, és néhányan adtak is fel hirdetést. Minden apróságra természetesen nem érdemes, de ház-, telek-, nagyobb értékű jármű eladására már érdemes hirdetni. A hirdetés felvételi helyek száma bővült. A Györgyi bolt és a Polgármesteri Hivatalon kívül már a Családi vegyes boltban (Bucsi bolt) és a művelődési házban is lehet hirdetést feladni. Ezeket a helyszíneken van hirdetési szelvény, amit csak ki kell tölteni és a többit már mi intézzük.

Két Kisbíró között olvassa a tordasi honlapot!

Toman József

Sajnovics Gyűrű díjas kitüntettjeink

Részlet *Farkas János polgármester köszöntőjéből*:

„Községünkben, a köznevelésben huzamosabb ideje folytatott kimagasló művészeti nevelőmunkájáért

Németh Ildikó és Szabó Szilárd

kapták meg a Sajnovics Gyűrűt augusztus 20-án.

Mindketten nemzetközi és országos

hírű táncpedagógusok, táncművészek. A művész házaspár a kezdetek óta foglalkozik néptánc oktatással a faluban. A martonvásári Százszorszép táncgyűttesben, a tordasi általános iskola néptánc csoportjában, nyári táborokban, táncházakban és a legutóbbi időben a martonvásári Művészeti Iskola tordasi tagozatának Pillikék tánc csoportjában oktatják a tordasi gyerekeket. Oktató-

munkájuk révén több „néptáncos-generáció” nőtt fel a faluban, megtanulva és megszeretve a magyar nyelvterület táncait, dalait, a néphagyományok értékeit.

Személyükön keresztül a gyerekek a néptáncművészetről magas szakmai ismereteket és elhivatottságot, tiszta emberi érzéseket tanultak.

A gyűrű adományozásával a település elismeri az eddigi kimagasló munkát, és egyben megerősíti, hogy továbbra is igényt tart művészeti oktató nevelőmunkájukra.”

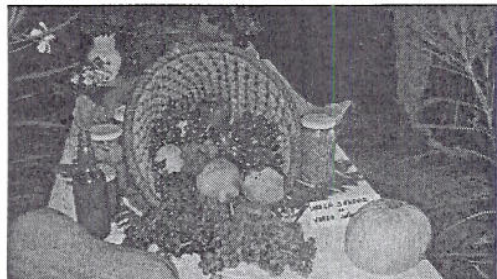
HANGYA NAPOKRÓL RÖVIDEN

Hűvös, borús reggelre ébredtünk szeptember 12-én, ami ebben az évben igen csak szokatlannak számított. Erre a napra szolt meghívó és plakát, amely a Hangya Napok rendezvényesorozatát hirdette meg.

E sorozatban szerepelt a terménybemutató, koszorúzás, ünnepi Istentisztelet is.

Sok kistermelő, köztük több nyugdíjas is, már reggel lement a kertbe virágért, gyümölcsért és különféle zöldségekért, hogy összeszedje az egész évben gondosan gondozott terményeit, terméseit.

Meglepően sok szép termés jött össze, annak ellenére, hogy

az utóbbi évtizedek legaszályosabb évében járunk. Ezek a termékek is emelték a kiállítás színvonalát.

Külön ki kell emelni a kiállítás zömét alkotó Fajtakísérleti Állomás és kertészeink (gyümölcs és virág) terményeit. Csodálatosak voltak!

El kell mondanom, hogy több nyugdíjas társammal a Balog Elemér szobrának koszorúzására korábban érkeztünk, így volt időnk megtekinteni a Fajtakísérleti Állomás főliáit, az abba ültetett növényeket.

Aki ezt még nem látta el sem tudja képzelni, hogy milyenek. Ránézésre is szemet gyönyörködtetőek, két méter magasak és telis-tele terméssel. A termesztést irányító Domakné Erika egyre mondta, hogy nem is ez az időszak a legszebb, volt ez már szebb is. Csak gratulálni tudok az állomás vezetőjének és munkatár-

sainak. Nem tudom, hogy az állomás vezetőjének nem jutott e eszébe az, hogy ezeket a terményeket meg kellene mutatni a tordasi iskolásoknak, a tordasi fiataloknak is. Miért is érdemes és szükséges a fiataloknak propagálni, hogy lássák: a magyar ember szaktudása, akarata mire képes? Össze lehet hasonlítani, a korszerű termelést a háztájiban folytatott kissé manufakturális módszerrel és eredménnyel.

Meg kell említeni a Hangya Napok szervezőit is. Nagyon szép munkát végeztek, a kiállítás színvonalas és szép volt, az azt körítő koszorúzás és egyéb rendezvény illet a napok szelleméhez.

Nagyon tetszett a szabadterben elhelyezett gépek és tárgyak bemutatója is. A Hoffer traktor gyermekkorom emlékeiből a cséplést, masinázást elevenítette fel.

Emlékszem, a Sallai Tóni bácsinál végzett cséplési munkákra, mint a kiállított rostával, a termény tisztítására.

A kiállítás kapcsán eszembe jutott az is, hogy már több mint 15 éve az első terménykiállítást a tordasi Nyugdíjasklub szervezte, *Pintér Pál* („Pite”) szervezésében.

A gondolat jó volt, így a rendszeresen megrendezendő kiállítást mindenki szíves figyelmébe ajánlom.

Jövőre is elmegyünk!

Piláth János

KRIZANTÉM, AZ ŐSZ VIRÁGA

(*Chrysanthemum hortorum*)

A krizantém a mandarinok kedvelt virága volt. Kínában kétezer éve nemesítik. A krizantém mégis japán virág, hisz a krizantém kultusz a XII. századtól töretlen Japánban. Termesztése a XVI. századra ért a csúcspontjára. A legváltozatosabb fajták tömegét állították elő a japán hivatásos és „műkedvelő” kertészek. Fellelhetők voltak kis- és nagyvirágúak egyaránt.

A finom, tökélyre vágó krizantém kertészek rafinált virágformákat, változatos szíromszámú virágfejeket hoztak létre. Vannak több száz virágot termő óriás krizantémok és csak egyetlen virágot nevelő fajták. Az egyszerű, tizenhat szíromlevelű virágot hozó fajta a császári címeren is rajta volt. A császári kimonók hímezédszíze is a krizantém volt. A császári kert ős idején tobzódott a krizantém színekben és formákban. Japánban tavasszal cseresznyevirág

ünnepet ültek, ősszel krizantém ünnepet. Ezek az ünnepek 1875 előtt – Japán európaiasodása előtt – olyanok lehettek, mint a konstantinápolyi tulipán ünnepek a XVIII. század elején.

Krizantém erdőn vonult át a császárné udvarhölgyei kíséretében. Az egyszerű japán nőknek a krizantém ma is ugyanazt jelenti, mint az olasz vagy spanyol nőknek a vörös szegfű.

A krizantém 1789-ben került Európába egy marhakereskedő révén, aki egy fehér, egy lila és egy bíbor példányt hozott át Franciaországba. Innét aztán elterjedt Angliába, Németországba, majd Amerikába is. Az európai és amerikai kertészek fajták tömegét állították elő. 1843 után japán és kínai fajtákat hoztak be Európába. Az európai országok közül a legnagyobb krizantém kultusz Angliában van, egyetlen kertből sem hiányozhat az apró virágú krizantém bokor.

Az 1870-es években a krizantém még csak üvegházi virág volt. Mára már számos szabadföldi fajtája is van. Az 1920-as években emberfej nagyságú példányok születtek. Nyugat-Európában és Amerikában az ősz egyik legkedveltebb ajándék virága lett.

Hazánkban a XX. század elején kezdtek krizantémtermesztéssel és nemesítéssel foglalkozni.

Magyarországon a krizantém a kegyelet virága. Az őszi sírok leggyakoribb díszje, az őszi temetési koszorúk fő virágalkotója, Mindenszentek és Halottak napján virágajándék elhunyt szeretteinknek.

Manapság virágtalpak, vázák díszeként egyre gyakrabban alkalmazzák a különleges, dália virágú krizantémot. A csomós, egyszerű virágú krizantémot már ajándék csokrokba is belekötöttjük. A dúsan nyíló, kis virágú krizantémok kertjeink, teraszaink, balkonjaink egyre kedveltebb őszi virágai.

Bottáné Babi

Rendőrségi, polgárőri hírek

Tisztelettel köszöntöm Kajászó, Baracska, Tordas, Gyúró és Martonvásár lakóit!

1999. szeptember 1-jén kerültem a Martonvásári Rendőrőrsre, s lettem e régió őrsparancsnoka. Sok dolgot tettünk a települések közbiztonságának javítása érdekében. Rendezvényeket, iskolai programokat, demonstrációkat biztosítottunk.

Feldolgoztuk a bűnügyeket, visszaszorítottuk az ismertté vált bűncselekmények számát, bűnmegelőzési propaganda munkát folytattunk, növeltük a felderített ügyek statisztikai mutatóit. Tevékenységünkől eredően a rendőrség berkeiben Fejér megyében a Martoni Rendőrőrs megbecsülésnek örvend.

Felsorolni az elvégzett munkáinkat az egész újság kevés lenne, nem is ezért írok Önöknek.

Megköszöném a támogatást amit Önöktől kaptam, mert ahogy mondani szoktam a közbiztonság kérdése nem csupán a rendőrség feladata, hanem az Önkormányzatoké és a településeken élő embereké is. Mi közösen javítottunk ezeken a mutatókon. Önökkel közösen. **1998-ban még 455 bűncselekményt regisztráltunk az öt településen, ez a szám 2002-ben csupán 202 volt.**

Kinek-kinek saját dolga elbírálni, hogy soraim igazak-e vagy sem, nyilván nem mindenki ért ezekkel egyet, bízom benne, hogy a többség igen. Tudom azt, hogy a rendőri munkát egy bizonyos szempontból jól végezni nem lehet, hiszen ez a szervezet az egyik oldalról mindig szigorral lép fel.

Megköszönöm az önkormányzatoknak az anyagi és erkölcsi támogatást, *Orbán András* polgármester úrnak a bútorzatot, melyet részünkre átadott, Tordas község vezetésének azt a remek Polgárőr szervezetet, ami véleményem szerint országos viszonylatban is példás. *Murányi Eszter* polgármester asszonynak azt az elszántságot, akaratot, mellyel Kajászónak ismét lehet körzeti megbízottja, *Boriszov Zoltán* polgármester úrnak a támogatást. Nem maradhat ki a felsorolásból Gyúró sem és itt egy kicsit elérzékenyülve emlékezem a régió polgármesterére. Igen. *Balázs József* volt a szív, az akarat, a példa. A Polgármester.

Budapestről egy komoly, igen nehéz feladatra kaptam felkérést *Gergényi* tábornok úrtól. Az ajánlatot elfogadtam,

2003. szeptember 1-jétől átadom az őrs vezetését *Gáborfi Attila* r. alezredes úrnak, aki eddig a helyettesemként tevékenykedett.

Mindannyiuknak jó erőt és egészséget kívánok.

Tisztelettel:

Császár Mihály

Szeptember 6-án megtartottuk harmadik Polgárőr Sportnapunkat, melyen idén már 5 csapat vett részt.

Délután 3-tól 7 óráig tartottak a mérkőzések, melynek végeredménye:

- 1.: Fajtakísérleti állomás,
- 2.: Martonvásári Volán,
- 3.: Martonvásári Rendőrség,
- 4.: Önkormányzat,
- 5.: Polgárőrség.

A mérkőzések után, az eredményhirdetésekor került sor a Polgárőrség új, Ford Escort típusú autójának ünnepélyes átadására. Úgy hiszem mindenki jól érezte magát, hiszen esetenként több mint 150 nézőnk is volt. A focimeccsek alatt és után mindenki vendégünk volt a pogácsára, fánkra (amíg volt), zsiros kenyérré, és sörre vagy üdítőre. A játék után még késő estig beszélgettünk. Idén is úgy búcsúztunk, hogy „jövőre velünk ugyanitt, szeptember első szombatján”. Ezúton is köszönjük támogatóinknak mindazt a segítséget, ami nélkül ez a nap nem lett volna ilyen kellemes.

Szeptember 24-én este egy kötetlen beszélgetésre hívtá meg a vezetőség a „nappalos” járőröket, a nyugdíjasokat. Az összejevetelen sok fontos információt tudtunk egymásnak átadni, amely reményeink szerint a továbbiakban segíteni tudják a szolgálat ellátását. Ilyen találkozókat máskor is tarthatunk, ha bárki szükségesnek tartja.

Megkaptuk az értesítést az APEH-től, az ideai adó-felajánlások következtében több mint 130.000 forintot fogunk kapni, melyet természetesen szintén köszönünk mindenkinek.

Végezetül megismételjük az elérhetőségi telefonszámokat, mert azok év közben megváltoztak:

Martonvásári Rendőrőrs ügyeletes járőre: **06-30-60-65-344**

Tordasi Polgárőrség járőrautója: **06-30-63-08-777**

Vezetőség

Sztrányay Miklós

Pesti srác 1956

*Semmit sem éltél
Ölni megtanultál
Teremtő ujjad
Az ítélet ravaszán
Feszült füledben
Hírek dobognak
Dobhártyádon
Néma lány dobol...*

Interurbán Maratonból

(1973. október)

*...köpd ki a kavicsot,
magadra
maradtál,
nem kellesz
senkinek,
mint írástudó,
megelőz a hír
miért is rohantál
keserű a vers
egy telefont sem ér...*

A Tordasi Polgárőrség
(adószám 19097439-1-07)
mint közhasznú szervezet
tájékoztatja a nyilvánosságot,
hogy a részére 2002. évben
felajánlott
személyi jövedelemadó
1%-át
83 181 forintot
a közhasznú szervezet
AYE 363
rendszerű autójának
üzemeltetésére
(üzemanyagra) fordította.

*Ezúton is köszönjük
felajánlásait.*

a Tordasi Polgárőrség

Iskolai hírek

Tisztelettel köszöntöm az újság olvasóit a 2003/2004-es tanév kezdetén. Mint minden évben, most is gyorsan, szinte észrevétlenül repült el a nyár, s ismét élet zengte be az iskola falait. Lassan, kicsit nehezen ugyan, de mégis megkezdődött a rendszeres munka. A kicsi első osztályosok is igyekeznek beilleszkedni iskolánk életébe, megtanulják a szokásokat, a rendet. Remélem, hogy jól érzik majd magukat közösségünkben, sok-sok sikert, kedves élményt kívánok nekik.

Lezajlottak a tanév eleji szülői értekezletek, ahol a Kedves Szülők nagy érdeklődéssel vettek részt, s ismét bizonyították együttműködő és segítő szándékukat. Köszönjük.

Ebben a tanévben is folytatódnak az országos levelezős tanulmányi versenyek alsó és felső tagozatban egyaránt. Továbbra is nagy az érdeklődés a szülők és tanulók részéről is, ez örvendetes, hiszen célunk a tehetséges gyermekek gondozása, segítése is. Az elmúlt tanévben is szép eredményeket értünk el országos szinten. *Pók Máté* volt 1. osztályos tanuló I. helyezett lett. Reméljük ebben az évben is dicsérendők lesznek a teljesítmények.

Mint minden évben most is megláto-

gattuk a Művelődési Házban a Terménykiállítást. Szép és tanulságos volt mindannyiunk számára.

Szeptember hónaptól folyamatosan zajlanak osztályszinten a helyesírási versenyek alsó tagozatban és felső tagozatban egyaránt, s a későbbiekben egy döntő versenyen vesznek részt a legjobbak.

Ebben a tanévben kiemelt nevelési program az anyanyelvi és környezetvédelmi nevelés. Az óvodából az iskolába való könnyebb átmenet biztosítása érdekében igyekszünk a kiemelt program keretében még szorosabban együttműködni az Óvodával, a leendő iskolásokkal. Ezért több közös programot is szerveztünk. Őszi levelek, termések gyűjtése történik közös szervezésben, közösen fogunk ellátogatni a kertészetbe, mesemondó versenyünkön és a vele meghirdetett rajzkiállításon vendégül látjuk a kicsiket.

Színházlátogatást tervezünk, szeretnénk gyakoribbá és rendszeressé tenni. Ezért az érdeklődő MICIMACKÓ SZÍNHÁZ előadásait látogatjuk rendszeresen.

Az „Attila EMLÉKÉV” jegyében gyűjtőmunkát hirdettünk meg a magyar őstörténeti emlékekből, a későbbiekben mindezt kiállítás követi majd, ahol megtekinthetők a gyermekek munkái.

Október 6-án ünnepi megemlékezést

tartottunk iskolánkban az Aradi Vértanúk tiszteletére és emlékére.

Október 23-án ugyanacsak méltó módon emlékezünk a forradalom eseményeire és hőseire.

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is várjuk Kisteleki Zoltán előadóművészt, aki a MICIMACKÓ című mesejátékkal örvendeztetni meg a kisebbeket.

November hónapban ismét lesz ALAPÍTVÁNYI BÁL, melyre mindenkit szeretettel várunk.

Iskolánk környezetvédelmi programjának keretében igyekszünk az ERDEI ISKOLA kirándulásokat kiszélesíteni, és rendszeressé tenni. A bál bevételét ennek támogatására szánjuk.

Nyílt tanítási napra várjuk a kedves érdeklődő szülőket november hónapban.

Iskolánkban immár 10 éves a citeraoktatás, ezért *Dudás Ferenc* tanár úr (Feri bácsi) ünnepi *Emlékműsorral* szeretne mindannyiunknak kedveskedni november 8-án.

Ebben a hónapban kerül sor a 3-4. osztályos tanulók Szépkiejtési versenyére.

A sok tennivaló között jut egy kis pihenés mindannyiunknak az őszi szünetben október 20-26. között. A megvalósításokról, a versenyek eredményéről a későbbiekben beszámolunk.

Kívánok mindenkinek sikeres munkát, jókedvet, eredményes szereplést.

*Somfai Sándorné
Mk. vez.*

Tíz éves a citeraoktatás Tordason

Ebből az alkalomból a 2003–2004 tanévben, az októberi, esetleg a novemberi hónapban rendezünk egy olyan népzenei hangversenyt, melyen a jelenlegi növendékekkel együtt szereplnének azon a citerához hű volt növendékek, akik az elmúlt 10 évben ezen a tanszakon tanultak, de már évek óta elmaradtak, és ma már különböző közép- és felsőfokú intézményekben tanultak.

Volt citeratanszakos növendékeink egy része állandó kísérője a Tordasi Asszonykórusnak is. Ezért az említett hangversenyen fellépne a Tordasi Asszonykórus is, de volt növendékeink önálló produkcióval is szereplnének.

Tervezem még, hogy a jelenlegi növendékek egy csoportja megtanulna egy népdalcsokrot, mellyel egy kis létszámú néptáncsoportot kísérne. A táncsoportot a néptánc szakon tanító kollégákkal közösen tanítanánk be.

Végül azok a már felsőoktatásban lévő növendékek, akik két-három év után abbahagyták a hangszer tanulását, olyan versekkel, irodalmi anyag részletekkel szereplnének, melyek a citeráról, vagy a zenetanulás fontosságáról szólnak.

Fentiekén túl szeretnél egy „Citera Baráti Kör”-t létrehozni, melyet utána folyamatosan működtethetnénk Tordason. A Baráti

Kör tagjai nem csak a jelenlegi és volt növendékekből kerülnének ki, hanem Tordas és vonzáskörzetében bárki, aki a citerát és a népzénet kedveli, tagja lehetne.

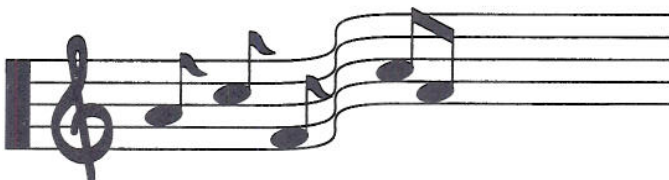
Ebből az alkalomból **2003. november 8-án szombaton 17 órai kezdettel** népzenei hangversenyt rendezünk a Petőfi Sándor Művelődési Házban, melyre mindenkit szeretettel meghívunk és várunk.

A hangversenyen fellépnek jelenlegi növendékeink, és azok, akik az elmúlt 10 évben citeraoktatásban részesültek.

Közreműködik még a tordasi Asszonykórus *Farkasné Pintér Erika* vezetésével, valamint a helyi általános iskola énekkara *Szász Ágnes*, és a néptáncsoportja *Mihovics Márta* vezetésével.

A régi citerások közül verset mond: *Tomai Ildikó* és *Nagy Krisztina*, énekel: *Szász Katalin*.

*Dudás Ferenc
citera tanár*

KÖRNYEZETÜNK HÍREI

Sok kommunális szennyvíz kerül ki a közterületre, a kertekbe.

Elképesztő szokás kezd divattá válni a kereskedők által hiszékenyeknek eladott tisztító tabletták, vegyszerek használatával. Többen azt hiszik, hogy a vegyszerek annyira megtisztítják a szennyvizüket, hogy a megmaradó vizet kiszivattyúzzhatják kertjükbe, vagy az utcai vízelvezető árokba. Hogy egyesek saját területüket hogyan szennyezik az a saját maguk baja, mégis fel kell hívnom figyelmüket, hogy a szennyvíz ilyen jellegű szabadföldi kiöntözése az ÁNTSZ szigorú egészségügyi előírásaiban ütközik. Az meg már egyenesen törvénybe ütköző, ha a szennyvíz közterületre, más földjére kerül.

Ha a vegyszereik olyan jók lennének, mint azt a forgalmazók, a kereskedők állítják, miért kell milliárdokat költeni a szennyvíz csatornahálózat kiépítésére?

Minden esetre, a szennyvíz ilyen célú rendezése Tordason is TILOS és tettenérés esetén szigorú bírságra számíthat az, aki mégis ezt megteszi. (Zárójelben jegyzem meg: többen vannak falunkban ilyenek, de legalább őket is zavarná a bűdös csatorna szag a tisztított szennyvíze szivattyúzásakor.) Tettükre még nincs bizonyíték de egyszer mindenre fény derül!

Az őszi beálltával a fák lehulló levelei okoznak munkát minden ingatlanul rendelkező, vagy azt használónak. A levelek járdáról történő eltakarítására hívjuk fel az érintettek figyelmét. A nyirkos, esős időjárásban a járdára tapadt falevelek balesetveszélyesek is.

Településünkön nincs szabályozva (bár erre már egyre nagyobb az igény) a levágott gaz, faágak, egyén növényi hulladékok, falevelek égetése. Ennek ellenére kérünk mindenkit, legyen tekintettel lakótársaira, próbálja megválasztani égetésre a legoptimálisabb időpontot.

Jön az őszi, a tél! Kérünk mindenkit a járdák járhatóságának (csapadékvíz elvezetés, hó eltakarítás, síkosság mentesítés) biztosítására.

„Mostan emlékezem az elmúlt időkről”

(Ilosvai Selymes Péter)

Történetek, emlékek településünkéről

Részlet a tordasi Hangya Napokon 2003. szeptember 12-én elhangzott beszédből.

„Tudjuk mindannyian, s ezt saját falunk története is igazolja, hogy a múltban a tanító és a pap meghatározó szerepet játszott egy település életében. Ők jelentették a „szellem napvilágát”, tőlük függött a falu erkölcsi és kulturális színvonala és sokszor közállapotának minősége is. Az igazán jó tanító és az igazán jó pap nem csak szellemi és lelki pásztor volt, hanem maga is kivette a részét a település hétköznapijából, a lakosság ügyeinek intézéséből.

A korabeli dokumentumok tanúsága szerint *Podhradszky János* pontosan ilyen ember volt.

1907-ben lett a tordasi evangélikus gyülekezet lelkésze. Neve is utal rá, felvidéki származású volt, mint községünk sok lakója, s mint a helyi tanító fiát, visszahívta a falubeli gyülekezet.

Lenyűgöző és példamutató az a fáradhatatlan lelkesedés és kitartás, ami *Podhradszky János* tordasi tevékenységét jellemezte: megszervezte a templom tatarozását, a harangszentelést és a hős emlékmű avatását, s eközben volt energiája arra is, vezesse az újonnan alakult Hangya, hitel- és tejszövetkezetet.

Egyszerre volt hitéleti és közéleti ember, aki tudta, hogy nem elég hangzatos és szép szavakat mondani: az igazi pásztor a nyája előtt halad és segít kitalálni a boldoguláshoz vezető utat.

Podhradszky János egyszerre fáradzott a falu békéje és gazdasági haladása érdekében. Nem szónokolt, és nem zászlót lobogtatott: úgy mozgósította tettekre a tordasiakat, hogy maga is a legkeményebben dolgozott – az egész falu közössége, a település jövője érdekében.

Emlékezzünk rá nagy tisztelettel, majd' száz év távlatából is!”

„Lehet, hogy ez csak számomra felfedezés, de be kell vallanom:

meglepődtem, amikor azt olvastam valahol, hogy a 19. század legvégén már csaknem ezer szövetkezet működött az országban; ezek egy része mezőgazdasági szövetkezés volt. Így tehát a kapitalizálódó Magyarországon már akkor is voltak olyanok, akik hitték és tudták, hogy a tőke világában szükség van a falura,

– szükség van a mezőgazdasági termelés és értékesítés szervezésére,

– szükség van a gazdaság szereplőinek szolidaritására,

– szükség van egymás kölcsönös segítésére.

A nagy gazdasági válság, a húszas évek legvégén, újból ráébresztette a szövetkezés fontosságára azokat, akik felelősséget éreztek az ország jövőjéért, a falu boldogulásának megalapozásáért. *Balogh Elemér* közéjük tartozott. Ez a jeles közigazdász korábban, már a gazdasági világlomlás előtt is hirdette, hogy – az állam vezetésével – alapvető feladat a gazdaság szervezése. Már 1907-ben arról írt, hogy „a mai korban, amikor mindenki csak magának él, csak a saját hasznát lesi, különös fontossággal bír az, hogy a keresztény felebaráti szeretetet, a humanizmust, az együttérzést és a kölcsönösség ápolását, mint a szövetkezet erkölcsi célját tüntessük fel”.

Aligha kérdőjelezhető meg, hogy ezek a gondolatok ma is időszerűek. Aminthogy időszerű a szövetkezés új, a 21. század igényeinek megfelelő formának felkutatása is.

Nekünk, tordasiaknak, büszkeség, hogy Almási *Balogh Elemér* neve és munkássága kötődik a községhez, hiszen az első szövetkezeti mintafalut, amely Tordason létesült, róla nevezték el. De úgy érzem: a büszkeség mellett kötelességünk és feladatunk az is, hogy ápoljuk és ébren tartjuk e jeles férfiú emlékét. Ezt tettük akkor, amikor újraavattuk a mozgalomalapító kiváló közigazdász mellszobrát, s ezt tesszük most is, amikor folytatjuk a Hangya-napok hagyományát.”

Amit Európában már tudnak, és amit tudni illik...

Piaci rendtartások az Európai Unióban

Hazánk – várhatóan 2004. május 1-i – csatlakozása után az EU-ban honos agrárpiaconkénti rendtartás korántsem mindenben barátságos szabályozása a magyar gazdákra, gazdálkodó vállalkozásokra nézve is kötelező érvényűvé válik.

A szabályozás számos eleme közül talán legjobban a támogatási mechanizmusban bekövetkező változások érintik legérzékenyebben az agrártermelőket. Mivel az anyag – a jogszabályi hivatkozások nélkül is – rendkívül terjedelmes, ezért mindössze néhány fontos elemét emelem most ki, ezzel is felkeltve az érintettek figyelmét, ösztönözve őket arra, hogy szereznek be a teljes dokumentumot – amihez készséggel nyújtok segítséget – és azt behatóan tanulmányozzák.

A rendtartás által érintett területek közül kiemelem a:

- gabonafélék, az
- olaj, fehérje- és rost növények, a
- szőlő- és bortermelés, valamint az
- állattenyésztés, ezen belül is a
- a) sertés, a
- b) szarvasmarha, a
- c) juh és kecske

ágazatok szabályozását.

Alapelve, hogy a gazdálkodó csak abban az esetben jut támogatáshoz, ha saját mezőgazdasági tevékenységéről **teljes körűen, pontosan és határidőre** szolgáltat a hatóságnak adatot. Amennyiben a három feltétel közül bármelyik sérül, akármilyen kis mértékben is, az adott évben a támogatottak köréből kizárják az érintett termelőt. Lássunk néhány feltételt, a teljesség igénye nélkül:

Gabonafélék termesztése esetén területalapú támogatást csak az kaphat, aki területének legalább 10%-át pihenteti. Kivétel ez alól az a kistermelő, aki 92 t gabonának megfelelő nagyságú, illetve ez alatti területen termel – önkéntesen azonban vállalhat pihentetést. További feltétele a kifizetésnek, hogy a termelő május 31-ig – csemegekukorica esetén június 15-ig – elvégezze a vetést, és legkésőbb május 31-ig benyújtja a támogatás iránti kérelmét. A termesztésbe vont terület minimális nagysága 0,3 ha kell legyen. A területalapú támogatást csak az aratás követően, november 16. – következő év január 31. között fizetik ki a termelőknek.

A területpihentetés után járó összeg jelenleg hektáronként 63 euró/tonna, és a régióra érvényes gabona átlaghozam

szorzata. Feltétel többek között, hogy a pihentetett terület összefüggően legalább 0,3 ha nagyságú, és legalább 20 m széles legyen. Pihentetés alatt kell állnia január 15. és augusztus 31. között. A pihentetésért járó összeget november 16. – jövő év március 31. között utalják át a jogosultak részére.

A pihentetett területeken úgynevezett „non food” célú hasznosítással *extraprofit*hoz juthat a termelő. Ez azt jelenti, hogy szankció nélkül természetesen: *burgonyát, csicsókát, csillagfürtöt, parfüm és gyógyászati iparban használt növényeket, cikóriát, cukorrépát, lóherét, bükkönyféléket, lent* és még néhány növényt. A pihentetett területeken termelésre engedélyezett növények teljes mennyiségét kizárólag meghatározott célra – energiatermelésre, motorüzemanyagként, csomagolóanyagként, stb. – lehet felhasználni.

Olaj-, fehérje- és rostonövények esetén támogatás kizárólag a jogosult területre adható. Ez azt jelenti az EU országok esetében, hogy az érintett területeken már 1991. december 31-én is szántóföldi növényt termesztettek. Elképzelhető, hogy a most csatlakozó országok számára más időpontot határoznak majd meg.

A területi támogatás alapösszege jelenleg:

– olajnövényekre és rost célra termesztett lenre és kenderre 63 euró/t, míg

– fehérjenövényekre 72,5 euró/t.

A területi támogatás hektáronkénti összege tagállamonként különböző, tekintettel arra, hogy az a bázishozam, és a fenti alapösszeg szorzata.

A támogatást csak akkor fizetik ki a termelőnek, ha – többek között – a vetést legalább május 31-ig elvégzi, és a támogatás iránti kérelmét legkésőbb május 15-ig benyújtja; a területet a helyi szabványnak megfelelően teljesen beveti; a fehérjenövényeket a teljes érést követően takarítja be.

Az EU piaci rendtartásából általam kiragadott néhány példa mindössze azt a célt szolgálja, hogy az agrártermelőket ráébresszem arra, nem tudnak támogatáshoz jutni, nem tudnak a szigorodó feltételeknek megfelelően sikeresen gazdálkodni, ha nem ismerik meg, és nem alkalmazzák az EU rájuk vonatkozó rendtartásának szabályait. Ehhez képviselői hitvallásomnak megfelelően minden segítséget megadok.

Dr. Kelemen András
országgyűlési képviselő

...és amit tudni illik?

Az európai szociális modell

Az Európai Unió fél évszázados története során egyre hangsúlyosabbá váltak a szociális kérdések. Ma az EU egyik fő célja, hogy kiteljesítse a jóléti állam, az „európai szociális modell” értékeit, hogy a piaci verseny érvényesülése mellett erős szociális védelmet biztosítson a rászorulóknak. Ennek megfelelően az EU tagországai átlagosan gazdasági teljesítményük 27%-át fordítják szociális kiadásokra. Ez jóval több, mint az Egyesült Államokban (15%), vagy Japánban (12%). Az Unió egyedülálló törekvése, hogy úgy kívánja megőrizni a szociális ellátások színvonalát, hogy közben a magas szociális kiadások mellett fennmaradjon a tagországok versenyképessége.

Az EU alapvető szociális célja tehát közös, és a tagállamok arra töreksenek, hogy ezek megvalósítása összhangban történjen. Nem elvárás azonban az egészséges szociálpolitikai rendszer megteremtése. A szociálpolitika jórészt nemzeti hatáskörben marad a csatlakozás után is. Az Unió tagországai a szociálpolitika számos területén megőrzik önállóságukat. Ez azt jelenti, hogy Magyarország tagállamként továbbra is maga fogja meghatározni szociálpolitikájának fő irányvonalait.

A hazai családtámogatási formák (pld. GYED, GYED), egészségi és szociális ellátások folyamatos szociális védelmet

jelentenek, és a csatlakozással sem változnak. A gazdasági helyzet javulásával és az európai értékrend következetes alkalmazásával hosszabb távon pedig a szociális védelem egészében pozitív változásokra számíthatunk.

A szociálpolitikai intézkedések finanszírozása nemzeti hatáskör az EU-ban. Egyes területeken azonban létezik kötelező érvényű uniós szabályozás. Ide tartozik a munkahelyi egészség és biztonság, a munkajog, a nők és a férfiak esélyegyenlősége vagy a szociális célkitűzések megvalósításához támogatást nyújtó Európai Szociális Alap működtetése.

A tagállamok ezeken a területeken a közösségi jogszabályokat beépítik saját jogrendjükbe. Más területeken az Unió nem kötelező érvényű ajánlásokkal igyekszik befolyást gyakorolni.

Ilyen kérdéskör a szociális biztonság, a társadalmi kirekesztettség elleni fellépés, a szociális párbeszéd, a fogyatékosok és az idősek támogatása. *A bérekre, jövedelmekre, nyugdíjakra, és a szociális juttatásokra vonatkozóan viszont nincs EU-szabályozás, vagyis ezek a csatlakozástól automatikusan nem változnak meg.* Itt hosszabb távon, a gazdasági teljesítmény növekedésével várható jelentős előrelépés.

A csatlakozásunkból adódó lehetőségek – elsősorban a jelentős összegű fejlesztési támogatások – meggyorsíthatják ezt a folyamatot.

márki

MEGJELENTEK A SAPARD PÁLYÁZATOK

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal az alábbi SAPARD pályázati felhívásait tette közzé augusztusban:

– **Mezőgazdasági vállalkozások beruházásainak támogatására:**

A támogatás igénylésének jogcímei:

a) Gépbeszerzési beruházásokhoz. (A gépbeszerzés alintézkedés kedvezményezettjei a növénytermesztés ágazatai.)

b) Épületfejlesztési beruházásokhoz. (Támogatás kizárólag a sertés, a baromfi és a szarvasmarha ágazatokhoz kapcsolódó állattartási létesítmények korszerűsítése és – megyei szinten – kapacitásbővítéssel nem járó új létesítmények építése, valamint tartástechnológia modernizálása.)

c) Egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházásokhoz. (A növénytermesztési ágazathoz tartozó magtárak, szemes- és szalastakarmány tárolók, silók, takarmánykeverők, terményszárítók korszerűsítése vagy újak létesítése, azok gépészeti és anyagmozgatás beépített gépi berendezéseivel együtt.)

A pályázattal elnyerhető támogatás:

A támogatás mértéke a beruházás összes jogosult bekerülési költségének

gépbeszerzés esetében legfeljebb **40%-a**,

épületfejlesztés és egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházás esetében legfeljebb **50%-a**.

Pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg a **150 millió Ft-ot**.

A támogatható beruházás maximális bekerülési költsége **310 millió Ft**.

A pályázatokat folyamatosan lehet benyújtani a tervezett beruházás megvalósítási helye szerint illetékes MVH Regionális Irodához (Közép-Dunántúli Regionális Iroda Veszprém székhellyel, Veszprém, Komárom-Esztergom, Fejér megyei illetékességgel /8200 Veszprém, Radnóti tér 2./)

– **Mezőgazdasági és halászati termékek feldolgozásának és marketingjének fejlesztésére:**

A támogatás igénylésének jogcímei:

Üzemi laboratóriumok korszerűsítése; Fizikai szennyeződést megakadályozó technológiai berendezések beszerzése és üzembe állítása; Hőmérsékletmérő, regisztráló eszközök és rendszerek beszerzése és üzembe állítása; Higiéniai előírások betartását szolgáló berendezések, gépek beszerzése és üzembe állítása; Vízellátó rendszerek korszerűsítése; Előírásoknak megfelelő öltözők és egyéb szociális helyiség kialakítása; Nagy hatékonyságú korszerű takarítási rendszerek kiépítése; Termelési környezet (épület burkolat, vezeték) korszerűsítése, technológiai vonalak higiéniai előírásoknak megfelelő kialakítása (tisztá és szennyes övezet elkülönítése); Környezetkímélő technológia üzembe állítása; Technológiai hulladékok szelektív kezelése és folyamatos elhelyezésük megszervezése; Technológiából adódó veszélyes hulladékok leválasztása és garantált elhelyezésük megszervezése; Nem technológiából származó veszélyes hulladékok kezelése; Szennyvízkibocsátást csökkentő technológia bevezetése; Szennyvízkezelés „kerítésen belül”; Víz tisztító és recirkuláló technológia alkalmazása;

Szennyvíziszap kezelése; Rendszerek, berendezések, terek EU előírásoknak megfelelő kialakítása (megfelelő tér állatok fogadására, állatpihentető, etetőrendszerek, EU előírás szerinti kábító-, véreztető- és vérgyűjtő rendszer kialakítása); Technológiai berendezések üzembe állítása; Új technológiai megoldások és beruházások, meglévő technológiák rekonstrukciója; Telephelyen belüli alapanyag mozgatást és elhelyezést javító beruházások; Új hűtőtárolók építése, meglévő hűtőtárolók felújítása, bővítése. Állati termékek feldolgozása területén új hűtőtárolók létesítése, illetve hűtőtárolók bővítése csak abban az esetben támogatható, ha az a feldolgozási technológiához kapcsolódik (pl. előhűtő) és nem készletek tárolására szolgál; Készárutárolók (hűtött és normál hőmérsékletű) rekonstrukciója; Termelésirányítási és logisztikai informatikai rendszerek beszerzése, üzembe állítása; Vállalati tevékenységek informatikai támogatásának fejlesztése; Korszerű csomagolt termékek gyártása, friss élelmiszerek áruvá készítése; Nagyobb feldolgozottságú termékek gyártása, valamint magas hozzáadott értékű termékek gyártását lehetővé tévő technológiák beszerzése és üzembe állítása.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

A támogatás mértéke a beruházás összes jogosult bekerülési költségének **40%-a**.

Pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg a **250 millió Ft-ot**.

A pályázatokat folyamatosan lehet benyújtani az FVM MVH Élelmiszeripari Pályázatok Osztályának címezve (1132 Bp. Váci út 18.).

– **A vidéki infrastruktúra fejlesztésére és javítására:**

A támogatás igénylésének jogcímei:

1. Helyi, műszaki infrastruktúra biztosítása:

mezőgazdasági úthálózat fejlesztése;

a vállalkozások célját szolgáló energiaellátás fejlesztése;

helyi szennyvízkezelés kiépítése alternatív szennyvízkezelési eljárások alkalmazásával a 2000 főnél kevesebb lakosú településeken;

helyi piacok és felvásárló helyek kialakítása és fejlesztése.

2. Informatikai, kommunikációs rendszerek fejlesztése:

- informatikai csomópontok kialakítása a falusi és ritkán lakott térségekben a vállalkozók informatikai hálózatba való bekapcsolása révén a vállalkozások közötti együttműködést szolgáló adatbázisok kialakítása;

- teleházak, teleposta hálózatok, szaktanácsadási rendszer kiépítése.

A pályázattal elnyerhető támogatás:

A támogatás mértéke a beruházás összes jogosult bekerülési költségének az 1. bek. a)-c) pontjai és a 2. bekezdés körébe tartozó beruházások esetén **75%-a**, míg az 1. bekezdés d) pontja esetében **50%-a**.

Pályázatonként a támogatás összege nem haladhatja meg:

az 1. bekezdés a)-c) pontjai esetében a **60 millió Ft-ot**.

az 1. bekezdés d) pontja és a 2. bekezdés esetében a **6 millió Ft-ot**.

A pályázatokat folyamatosan lehet benyújtani a tervezett

beruházás megvalósítási helye szerint illetékes MVH Regionális Irodához (8200 Veszprém, Radnóti tér 2.)

A pályázati felhívásokra vonatkozó közös szabályok:
– a támogatás formája: vissza nem térítendő fejlesztési támogatás;

– a pályázónak 25% saját tőkével kell rendelkeznie.
– a pályázó – SAPARD forrásból ugyanazon beruházáshoz – támogatást csak egy alkalommal vehet igénybe.

a SAPARD intézkedésekre beadott pályázat egyéb hazai, illetve európai uniós költségvetési támogatásban nem részesülhet.

A pályázatokat postai úton, egy eredeti és egy – az eredetivel mindenben megegyező – másolati példányban kell benyújtani.

A pályázati adatlap beszerezhető a gárdonyi Kistérségi és Vidékfejlesztési Irodában, *iff. Turcsányi Sándor vidékfejlesztési menedzsernél*, illetve letölthető a SAPARD Hivatal honlapjáról: www.sapard.fvm.hu

A vidékfejlesztési menedzser elérhetőségei:
2483 Gárdony, Szabadság u. 20-22. (Polgármesteri Hivatal) Ű
Tel: (22) 355-131 és 06-30-265-0846.

E-mail: turcsanyi.sandor@gardony.datatrans.hu

*Turcsányi Sándor
vidékfejlesztési menedzser*

Sporthírek

Teniszhírek

Tenisz - Kánikula 16-0

Az iszonyatos augusztusi hőség, valamint az azonos napokon rendezett FORMA 1 és Budapest Parádé ellenére is szép számmal vállalkoztak teniszező barátaink, hogy a VI.

TORDAS KUPA amatőr versenyen megmérkőzzenek egymással.

Érkeztek új versenyzők Mórról, Érdről, Diósról, valamint Székesfehérvárról a Megyei Tenisz Szövetség elnöke és titkára is tordasi program mellett döntött.

Egyéniben 16-an neveztek, négy kiemelt versenyzővel, bejátszások nélkül pro-szettel kezdődött a verseny. Az esélyesként kiemelt – Tordas Kupát már nyert – *Molnár Zsolt* talán a sorsolás szeszélyének is köszönhetően nem került a legjobb négy közé.

A döntőbe jutás ismét színvonalas mérkőzéseken dőlt el, ugyanúgy mint tavaly, azonban jobban meg kellett izzadni mindenkinek mint egy évvel ezelőtt. A tűző napon a levegő hőmérséklete olykor elérte a 35-37 C-t.

Eredmények:

DOBÁK TAMÁS – KOVÁCS ATTILA 6/1, 6/2

GOMBÁS SZABOLCS – NAGY ISTVÁN 6/2, 6/2

A döntőt, az érdi Dobák Tamás és a móri Gombás Szabolcs játszották. Az izgalmakban bővelkedő mérkőzés több mint két órán keresztül tartott és végül a rutinosabb Dobák sikerével zárult.

A verseny fődíját a TORDAS kupát és a sukorói Boglya Csárda sportszerető tulajdonosa által felajánlott négy személyes vacsorát érdi versenyző vihette haza, illetve élvezhette a velejáró kulináris örömeket.

Az első kör vesztesei közül öten próbáltak szerencsét vigaszágon. Közülük *Tóth Gábor* (Tordas) szerezte meg az első helyet izgalmas 2 órás döntőt játszva a fehérvári *Pályi Andrással*. (7/5, 7/6)

Párosban 6 pár indult. A hőségre és az elhúzódó egyéni meccsekre tekintettel nyolc gémgig tartó un. pro-szettek döntötték el a továbbjutást.

Legjobb négy közé jutottak:

Kozma Péter/Nagy István,

Molnár Fabián/Nagy Albert,

Kosztjó Krisztián /Tóth Gábor,

Gombás Szabolcs/Saska Imre.

A döntőbe jutásért az alábbi eredmények születtek:

Kozma P/ Nagy I – Molnár F/ Nagy A 8/2

Kosztjó K/ Tóth G – Gombás Sz / Saska I 8/3

A sötétedés határán befejezett döntőt a diósi, tordasi Kosztjó Krisztián és Tóth Gábor páros nyerte 8/0 arányban.

A verseny lebonyolításáért köszönet illeti *Ágotai Emőket*, a versenybírói teendők ellátásáért *Fehér Sándort*, a pálya szélén elkészített bográcsos marhagulyásért pedig *Tóthné Katit*.

Gratulálunk a győzteseknek.

Ne felejtsek el: 2004. augusztusában jön a hetedik verseny.

A verseny támogatói voltak:

Boglya Csárda – Sukoró, BIOPATIKA – TORDAS

Tóth Gábor

Labdarúgás

Szeptemberben elkezdődött az U-16-os (serdülő) labdarúgó-bajnokság is.

Az újság megjelenéséig már több forduló eltelt, de azért közöljük a teljes őszi sorsolást.

09. 06. 10 ⁰⁰ (szombat)	Velence – Tordas
09. 13. 10 ⁰⁰ (szombat)	Tordas – Kajászó
09. 20. 10 ⁰⁰ (szombat)	Lovasberény – Tordas
09. 27. 10 ⁰⁰ (szombat)	Tordas – Etyek
10. 04. 10 ⁰⁰ (szombat)	Martonvásár – Tordas
10. 11. 10 ⁰⁰ (szombat)	Tordas – Baracska
10. 22. 15 ⁰⁰ (szerda)	Szár – Tordas
10. 25. 10 ⁰⁰ (szombat)	Bicske – Tordas
11. 01. 10 ⁰⁰ (szombat)	Tordas – Alcsútdoboz

Az idegenben lévő mérkőzésekre busz indul.

Várunk minden szülőt, érdeklődőt, hogy a mérkőzésekre eljöjjön.

Aki jön, az köszön; és aki elmegy?

Az illemtankönyvek szerint annak illik köszönni, aki valahova érkezik, valahová bemegy.

Ha valaki egy közösségbe jön, legyen az akár egy sportegyesület, és az érkező lehet sportoló vagy edző, köszön a már ott lévőknek.

És ha az ott eltöltött idő után bármi okból elmegy, független attól hogy miért, – ezt nem kell indokolnia, hiszen az ottlét önkéntes, – szintén köszönni illik.

Mert ezzel tartozik annak a közösségnek ahol volt, de talán leginkább saját magának.

*Cifka János
SE elnök*

HIRDETÉSEK

BIOPATIKA Drogéria és gyógynövénybolt

Nyitva tartás: hétfő – péntekig 14-16 óráig
Telefon: 22/467-650, 06-30-268-58-43

ENIKŐ Ékszerbolt

Eladás, készítés, javítás, felvásárlás.
Nyitva: K-P 8-17-ig, Sz: 8-12-ig (hétfő szünnap)
2462. Martonvásár, Dózsa Gy. u. 6 (Tsz. udvar) Tel: 22/460-613.

Fogtechnikus

Kiss László 2463. Tordas, Szabadság út 1/M. Tel.: 06/22-467-810.

BILIG autósiskola

Tanfolyamok folyamatosan! Személygépkocsi, tehergépkocsi, nehéz pót, motor-vezetői, Moped, B+E, A, B, C, E Szaktanfolyamok! Hajóvezető, áru fuvarozó, gépkezelő, targoncavezető, T.I.R., A.D.R.

Jelentkezési helyek: Érd, Budai út 11., Katalin üzletház 9-17 óráig
Telefon: (23) 361-531, (30) 944-0561, (30) 931-8556
Érd, Bagoly u. 118. 7-17 óráig
Tel./fax: (23) 361-013, (30) 944-0561

SZÉP TRANS KÁPOLNÁSNYÉK DEPÓ

a vasútállomásnál, az iparvágány közvetlen közelében.

Ajánljuk deponált szóródó anyagainkat:

sóder, homok, föld, murva egyéb.

A nálunk vásárolt szóródó és építőanyagokat kedvezményesen szállítjuk!

Depó telefon: 06-20-9224-160

Kérjük telefonon érdeklődjön!

Továbbá: földmunkák, mindenemű közúti áruszállítás, árkolás, alapkiemelés, emésztő stb. kiadás.

Szép Tibor közúti áru fuvarozó

2471 Baracska, Rákóczi út 8.

Telefon: 06-20-9711-922

Fax: (22) 709-013, telefon: (22) 709-003

Könyvelés, adótanácsadás, bevallások elkészítése, magánszemélyek, vállalkozók, vállalkozások részére (visszamenőlegesen is) felelősségvállalással.

Telefon: 22-467-195, mobil: 06-30-9517-137

MOLETTI ruházati üzlet hölgyek részére

Kápolnásnyék, Fő út 31. (Takarékszövetkezet mellett szemben)

L-től 6XL méretig:

kosztümök, nadrágok, blúzok, Feléna fehérneműk, alkalmi ruhák stb.

Nyitva tartás: H - P: 9 - 17 óráig

Szo.: 9 - 12 óráig

Chemikál Barkács Kft.

Velence, Bencehegy, Panoráma u. 3. (MOL kút fölött)

Tel./fax: 22-470-455.

Nyitva: H-P: 8 - 17 óráig, Sz: 8 - 13 óráig

Akcio

- Utólagos hőszigetelő dryvit rendszer	1785 Ft/m ²
- Nikecell táblák	
- Therwoolin, Isover hő- és hangszigetelő üvegyapot	5990 Ft
- Bitumenes vízszigetelő lemezek	4700 Ft/10 m ² tekercs
- Gipszkarton	1050 Ft/tábla
- OSB lap	1597 Ft/tábla
- Fagyálló-flex csemperagasztó	2800 Ft/zsák
- Porotherm Budatherm Mátratherm téglák	
- Tetőfóliák hővisszaverő fóliák,	
- Tondach cserép, tegola és szlovák zsindelek	
- Hasit, Revco, Terranova, Nikecell, Caparoll	
- LB-Knauf, Baumit vakolatok,	
- Mészpótlók, fagyásgátlók, vizes falat kiszárító adalékok,	
- Építőipari kemikáliák, purhabok, festékek,	
- Delap, lábazati dekorvakolatok,	
- Parafa padló- és felburkolók, fényvédő rolók,	
- Szögek, csvarok, vágókorongok, eszközök, élvédők,	
- Ablakkönyöklők, nádszövetek, dróthálók,	
- Palatető festék 9 színben, könnyűbeton.	

HÁZHOZZÁLLÍTÁST IS VÁLLALUNK!

Sövénynek való télizöld fagyal, mályvacserje, oszlopos tuja, többféle cserje-, és fafaj eladó.

Cím: Botta Pál Tordas, Rákóczi út 41. Tel. 22/ 668-051, 668-052

Kerttervezést, kerítésépítési, kútúrasi engedélyezési tervek készítését, kertépítést, kertfenntartást vállalunk.

Cím: Bottáné Böröczffy Erzsébet, Tordas, Rákóczi út 41.

Tel. 22/ 668-051, 668-052.

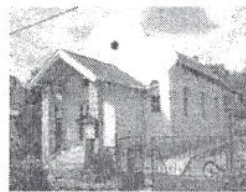
ELADÓ – Tordas, Szabadság út 138/a sz. alatti családi ház.

Érd.: 06-309-400-776.

Meghívó

Szeretettel meghívjuk
Önt és kedves családját
2003. október 11-én (szombat)
15.00 órára
imaházunk felújítás és bővítés utáni
ünnepélyes átadására.

Tordasi Baptista Gyülekezet

„Ha az ÚR nem
építi a házat,
hiába fáradoznak
az építők.”
Zsoltárok 127:1

Köszönetnyilvánítás
Ezúton mondunk
köszönetet
mindazoknak,
akik
**TOMAI
ISTVÁNNÉT**
– Márta nénit –
utolsó útjára
elkísérték, sírjára
helyezett
virágokkal
együttérzésükkel
fájdalmunkat
enyhíteni
igyekeztek.
Gyászoló család

Új Opel Meríva
– 100% rugalmasság

Opel. Az önöké. - az Önöké.

96% Meríva

Mit nyújt Önnek a FlexSpace® ülésrendszer? Mányféle zene szólhat egyidőben a TwinAudio® rendszerrel? Ismerje meg az Opel új családját egytől egyig, az Opel Merívát! Milyen érzés a tökéletes rugalmasság? Próbálja ki az új Merívát!

Max. fogy. (város/országút/vegyes) – 1,8 l/100 km
benzin: 10,9/6,4/8,2 l/100 km, CO₂ 196 g/km

Az Ön Opel partnere:

Opel Di-Fer
2030 Érd, Pozekes dűlő
(6-os főút 22. km-nél,
Érd és Százhalombotta között)
Tel./Fax: (23) 365-407, (23) 368-816
difer@axelera.hu, www.di-fer.hu

Kisbíró — Független kéthavilap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata.

Szerkeszti: a szerkesztő bizottság F.k.: Márki Ferenc

Számitógépes kiadványszerkesztés:

MÁTRIX Kft. Székesfehérvár, Zichy liget 10. Tel.: (22) 503-008

Megjelenik kéthavonta, 600 pld-ban.

Készült: Duna-Print Kft., Dunaújváros, Gutenberg köz 2.